

ПРВА НАША ДЕВОЈКА КОЈА ЈЕ ИГРАЛА ФУТБАЛ

Хазенкиња **Емилија Јовановић**
играла је фудбал са др Ивковићем-Милутинцем,
Мошом, Драгићевићем и другим
познатим играчима.

*Пре рата хазена је код нас била прилично развијена
игра. Југославија је имала најбољу женску екипу
на свету: у Лондону је освојила првенство света у
овом спорту. Једна од најбољих играчица хазене
у то време била је Емилија Јовановић.
О њој и њеним успесима овде је реч.*

– Показаћу ја теби ... Ево ти, на ... на!... – викала је пискавим гласом сува девојчица и из све снаге ударала згрченим песницама по разбарушеном и уплашеном дечаку који се узалудно трудио да покрије лице рукама. Неколико малишана прискочише у помоћ своје другу. Направила се велика гужва. Учитељица, која се појавила на школском прагу, имала је муке док је умирила разјарене дечаке.

Мала свађалица опет је кажњена строгим затвором. Она је већ навикла да између часова остане у учионици, а често и за време ручка. Ретко су је виђали да плаче, иако се свакодневно тукла са својим вршњацима. Била је страх и трепет у школи. Иако је мајка покушавала да је одвоји из мушког друштва, она је бежала од евојих другарица и играла се само са дечакама. Била је на гласу као велики убојица и није презала да се потуче и са неколико мушкараца.

Девојчица – капитен фудбалског тима!

Пре Првог светског рата о фудбалу се ништа није знало у унутрашњости. У Ивањици, као и у осталим малим местима, деца су се играла шуге, шоркапе и јаницаеса. Једнога дана, децу је обрадовао мали Драган који је из Београда донео фудбал. Био је то лепо развијен, али плашљив дечак. Више свега бојао се своје сестре, која је тако немилосрдно млатила све школске другове. Колико га је само пута одбранила кад би га напао неки снажнији и јачи вршњак.

Још истог дана по повратку из Београда Драган је са сестром изнео лопту на пољанче. Он је објаснио како се игра, па су се сви поставили на своја места. Девојчица је играла десну спојку. За време игре немилосрдно је ударала по цеваницама својих противника, гурала се, ширила руке. Али је, брже од свих научила да игра нову игру. Ускоро је постала капитен фудбалског тима и најбољи играч у Ивањици. Њен брат Драган често је плакао од једа што га је она толико дрибловала и одузимала му лако лопту.

Ух, што није мушкарац! Та би била најбољи голгетер! – жалосно је вртео главом један студент који је сваког лета долазио из Француске да проведе одмор код својих у Ивањици.

Боља од Милутинца

За време окупације у току Првог светског рата цела породица се преселила у Београд. Драган је много волео фудбал и продужио је са сестром да јури по београдским пољаницама.

Девојка фудбалер „мотала“ је као од шале Ивковића-Милутинца, Мошу, Ивицу Бека и друге. Једино је Баја Драгићевић некако излазио са њом на крај. Остали нису много обећавали.

Све до своје тринаесте године мала спортисткиња није анала за женско друштво. Тада је стекла прву другарицу. Нежно пријатељство одвојило је сасвим са пољане. Девојчица је сада одлазила у биоскоп, на игранке, у позориште и посветила се школи.

Једног дана једна нова другарица причала јој је како на игралишту девојке играју фудбал. У њој се јавила стара страст. Зажелела је да поново јури по пољани, виче, игра... Пристала је одмах да пође са другарицом на игралиште БСК-а. Али ту их је очекивало мало разочарење. Девојке нису тог дана имале тренинг. Сва нада ипак није била изгубљена. Пошле су на суседно игралиште, на терен „Југославије“. И збиља, ту су имале више среће. Неколико девојака у кратким сукњицама трчале су по игралишту и једна другој добаћивале рукама лопту.

Почетак једне спортске каријере

Хоћеш ли да играш, мала? – запитала је једна хазенкиња девојчицу која је нетремице посматрала игру.

Поставили су је између статива. Она није била вична одбрани гола. Лопте су летеле између њених руку, иако се она трудила да их задржи. После неколико дана дошла је опет. Сада је играла халфа и обарала кога је стигла. Брзо је добила надимак „Муса Кесеџија“. Била је снажна, насртљива, борбена, пожртвована.

Иако је брзо напредовала у хазени, будући женски Моша није играла хазену са великим одушевљењем. Њен брат Драган био је већ фудбалска звезда. Његова сестра више је волела да шутира са фудбалерима на тренингу. да пуца на један гол и да се „дриблује“ са осталима. У тим тренуцима и она је жалила што није мушкарац. Највећа њена жеља била је да се појави у фудбалском тиму. Приликом једног тренинга играли су утакмицу подмладак БСК-а и Графичар. Емилија Јовановић, већ позната хазенкиња, толико је молила своје другове да је ставе у тим, да су они најзад пустили. Тако је, ипак, њен велики сан испуњен. Појавила се на терену у фудбалској опреми. Играла је десну спојку, поред Најдановића, Ивице Бека, Бране Димитријевића и других. Снашла се врло добро и била веома продорна. За мало није дала гол. За време полувремена противник је протествовао и није хтео да настави игру ако Емилија не изађе из тима.

Тако се Емилија Јовановић потпуно посветила хазенском спорту. Њена каријера била је блистава и лепа.

Више од једна деценије Емилија је била јунак спортских терена. Најбоља наша хазенкиња одушевљавала је толико пута гледаоце својом игром. Трипут је била у Прагу, где је играла у тиму државне репрезентације против Чехословачке. На хазенским утакмицама истицала се продорношћу, брзином и јаким ударцем.

Данас, у времену када југословенски хазенски спорт стоји на свом врхунцу, кад је званично најбољи на свету, Емилија Јовановић нестаје полако са спортског игралишта. Није више млада, а дуга болест однела је њену сјајну физичку кондицију. Можда ће се последњи њени покушаји успешно завршити, али после ње тешко да ће се скоро наћи још једна тако талентована играчица као што је била она током десет година.

Кратак разговор

Кроз облак дима једва се назире тршава смеђа коса, део чела, мало спљоштен нос и танке, бледе усне. Емилија Јовановић, лако заваљена на отоману, пушећи једну цигарету за другом, прича о данашњем хазенском спорту код нас:

– Хазенски спорт, иако лагано изумире, има све више клубова. Некад је било једва толико хазенкиња да се састави један тим, а данас их има по петнаест и више. После великог и заслуженог успеха у Лондону где смо освојили првенство света победивши Чехословачку, хазенски спорт је стекао велику популарност. Нама је било тешко, јер смо имале да се боримо са многобројним тешкоћама. Наше наследнице нису пошле нашим трагом. Оне играју сувише грубо, запостављају техничку страну игре. Томе су много криве и судије које не кажњавају довољно. Ваљда ће се и то довести у ред.

Хазена београдске „Југославије“. У другом реду трећа с лева Емилија Јовановић.

Какве сте утиске сачували из ваше спортске каријере?

– Све што сам имала лепо у животу дошло је са спортских терена. Моја прошлост је ведра, весела, лепа. Понекад кад сам сама искрено пожалим што више немам довољно снаге да наставим да играм. Али ја мислим да то још није крај. Покушаћу још једанпут; ако не буде ишло, онда се дефинитивно повлачим. Жалосно је спустила своју тршаву главу. Њене танке руке немоћно висе крај ослабелог тела. Та слабост траје врло кратко. Поносно је забацила своју мушкобањасту главу са оштрим, скоро грубим цртама, насмејала се, као да је хтела да у звуку свога смеха нађе снаге, и рекла:

– Надајмо се, да ово није мој последњи интервју!

(1936)

PPBA NAŠA DEVOJKA KOJA JE IGRALA FUTBAL

Hazenkinja **Emilija Jovanović**
igrala je futbol sa dr Ivkovićem-Milutincem,
Mošom, Dragičevićem i drugim
poznatim igračima.

***Ppe rata hazena ie kod nas bila prilično razvijena
igra. Jugoslavija je imala najbolju žensku ekipu
na svetu: u Londonu je osvojila prvenstvo sveta u
ovom sportu. Jedna od najboljih igračica hazene
u to vreme bila je Emilija Jovanović.
O njoj i njenim uspesima ovde je reč.***

– Pokazaću ja tebi ... Evo ti, na ... na!... – vikala je piskavim glasom suva devojčica i iz sve snage udarala zgrčenim pesnicama po razbarušenom i uplašenom dečaku koji se uzaludno trudio da pokrije lice rukama. Nekoliko mališana priskočiše u pomoć svome drugu. Napravila se velika gužva. Učiteljica, koja se pojavila na školskom pragu, imala je muke dok je umirila razjarene dečake.

Mala svađalica opet je kažnjena strogim zatvorom. Ona je već navikla da između časova ostane u učionici, a često i za vreme ručka. Retko su je viđali da plače, iako se svakodnevno tukla sa svojim vršnjacima. Bila je strah i trepet u školi. Iako je majka pokušavala da je odvoji iz muškog društva, ona je bežala od evojih drugarica i igrala se samo sa dečacima. Bila je na glasu kao veliki ubojica i nije prezala da se potuče i sa nekoliko muškaraca.

Devojčica – kapiten fudbalskog tima!

Pre Prvog svetskog rata o futbolu se ništa nije znalo u unutrašnjosti. U Ivanjici, kao i u ostalim malim mestima, deca su se igrala šuge, šorkape i janidžaesa. Jednoga dana, decu je obradovao mali Dragan koji je iz Beograda doneo futbol. Bio je to lepo razvijen, ali plašljiv dečak. Više svega bojao se svoje sestre, koja je tako nemilosrdno mlatila sve školske drugove. Koliko ga je samo puta odbranila kad bi ga napao neki snažniji i jači vršnjak.

Još istog dana po povratku iz Beograda Dragan je sa sestrom izneo loptu na poljanče. On je objasnio kako se igra, pa su se svi postavili na svoja mesta. Devojčica je igrala desnu spojku. Za vreme igre nemilosrdno je udarala po cevanicama svojih protivnika, gurala se, širila ruke. Ali je, brže od svih naučila da igra novu igru. Uskoro je postala kapiten fudbalskog tima i najbolji igrač u Ivanjici. Njen brat Dragan često je plakao od jeda što ga je ona toliko driblovala i oduzimala mu lako loptu.

Uh, što nije muškarac! Ta bi bila najbolji golgeter! – žalosno je vrteo glavom jedan student koji je svakog leta dolazio iz Francuske da provede odmor kod svojih u Ivanjici.

Bolja od Milutinca

Za vreme okupacije u toku Prvog svetskog rata cela porodica se preselila u Beograd. Dragan je mnogo voleo futbol i produžio je sa sestrom da juri po beogradskim poljanicama.

Devojka fudbaler „motala“ je kao od šale Ivkovića-Milutinca, Mošu, Ivicu Beka i druge. Jedino je Baja Dragičević nekako izlazio sa njom na kraj. Ostali nisu mnogo obećavali.

Sve do svoje trinaeste godine mala sportistkinja nije anala za žensko društvo. Tada je stekla prvu drugaricu. Nežno prijateljstvo odvojilo je sasvim sa poljane. Devojčica je sada odlazila u bioskop, na igranke, u pozorište i posvetila se školi.

Jednog dana jedna nova drugarica pričala joj je kako na igralištu devojke igraju fudbal. U njoj se javila stara strast. Zaželela je da ponovo juri po poljani, viče, igra... Pristala je odmah da pođe sa drugaricom na igralište BSK-a. Ali tu ih je očekivalo malo razočarenje. Devojke nisu tog dana imale trening. Sva nada ipak nije bila izgubljena. Pošle su na susedno igralište, na teren „Jugoslavije“. I zbilja, tu su imale više sreće. Nekoliko devojaka u kratkim suknjicama trčale su po igralištu i jedna drugoj dobacivale rukama loptu.

Početak jedne sportske karijere

Hoćeš li da igraš, mala? – zapitala je jedna hazenkinja devojčicu koja je netremice posmatrala igru.

Postavili su je između stativa. Ona nije bila vična odbrani gola. Lopte su letele između njenih ruku, iako se ona trudila da ih zadrži. Posle nekoliko dana došla je opet. Sada je igrala halfa i obarala koga je stigla. Brzo je dobila nadimak „Musa Kesedžija“. Bila je snažna, nasrtljiva, borbena, požrtvovana.

Iako je brzo napredovala u hazeni, budući ženski Moša nije igrala hazenu sa velikim oduševljenjem. Njen brat Dragan bio je već fudbalska zvezda. Njegova sestra više je volela da šutira sa fudbalerima na treningu. da puca na jedan gol i da se „dribluje“ sa ostalima. U tim trenucima i ona je žalila što nije muškarac. Najveća njena želja bila je da se pojavi u fudbalskom timu. Prilikom jednog treninga igrali su utakmicu podmladak BSK-a i Grafičar. Emilija Jovanović, već poznata hazenkinja, toliko je molila svoje drugove da je stave u tim, da su oni najzad popustili. Tako je, ipak, njen veliki san ispunjen. Pojavila se na terenu u fudbalskoj opremi. Igrala je desnu spojku, pored Najdanovića, Ivica Beka, Brane Dimitrijevića i drugih. Snašla se vrlo dobro i bila veoma prodorna. Za malo nije dala gol. Za vreme poluvremena protivnik je protestovao i nije hteo da nastavi igru ako Emilija ne izađe iz tima.

Tako se Emilija Jovanović potpuno posvetila hazenskom sportu. Njena karijera bila je blistava i lepa.

Više od jedna decenije Emilija je bila junak sportskih terena. Najbolja naša hazenkinja oduševljavala je toliko puta gledaoce svojom igrom. Triput je bila u Pragu, gde je igrala u timu državne reprezentacije protiv Čehoslovačke. Na hazenskim utakmicama isticala se prodornošću, brzinom i jakim udarcem.

Danas, u vremenu kada jugoslovenski hazenski sport stoji na svom vrhuncu, kad je zvanično najbolji na svetu, Emilija Jovanović nestaje polako sa sportskog igrališta. Nije više mlada, a duga bolest odnela je njenu sjajnu fizičku kondiciju. Možda će se poslednji njeni pokušaji uspešno završiti, ali posle nje teško da će se skoro naći još jedna tako talentovana igračica kao što je bila ona tokom deset godina.

Kratak razgovor

Kroz oblak dima jedva se nazire tršava smeđa kosa, deo čela, malo spljošten nos i tanke, blede usne. Emilija Jovanović, lako zavaljena na otomanu, pušeci jednu cigaretu za drugom, priča o današnjem hazenskom sportu kod nas:

– Hazenski sport, iako lagano izumire, ima sve više klubova. Nekad je bilo jedva toliko hazenkinja da se sastavi jedan tim, a danas ih ima po petnaest i više. Posle velikog i zasluženog uspeha u Londonu gde smo osvojili prvenstvo sveta pobedivši Čehoslovačku, hazenski sport je stekao veliku popularnost. Nama je bilo teško, jer smo imale da se borimo sa mnogobrojnim teškoćama. Naše naslednice nisu pošle našim tragom. One igraju suviše grubo, zapostavljaju tehničku stranu igre. Tome su mnogo krive i sudije koje ne kažnjavaju dovoljno. Valjda će se i to dovesti u red.

Hazena beogradske „Jugoslavije“. U drugom redu treća s leva Emilija Jovanović.

Kakve ste utiske sačuvali iz vaše sportske karijere?

– Sve što sam imala lepo u životu došlo je sa sportskih terena. Moja prošlost je vedra, vesela, lepa. Ponekad kad sam sama iskreno požalim što više nemam dovoljno snage da nastavim da igram. Ali ja mislim da to još nije kraj. Pokušaću još jedanput; ako ne bude išlo, onda se definitivno povlačim. Žalosno je spustila svoju tršavu glavu. Njene tanke ruke nemoćno vise kraj islabelog tela. Ta slabost traje vrlo kratko. Ponosno je zbacila svoju muškobanjastu glavu sa oštrim, skoro grubim crtama, nasmejala se, kao da je htela da u zvuku svoga smeha nađe snage, i rekla:

– Nadajmo se, da ovo nije moj poslednji intervju!

(1936)